

Sunkaus sepsio gydymas: kas naujo?

Prof. D. Adukauskienė

LSMU MA Intensyviosios terapijos klinika

Palanga, 2014-06-06

Surviving Sepsis Campaign

European Society of Intensive Care Medicine

Society of Critical Care Medicine

Surgical Infection Society

Infectious Disease Society of America

Australian and New Zealand Intensive Care Society

European Society of Clinical Microbiology and

Infectious Diseases

European Respiratory Society

Šaltiniai

- Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Severe Sepsis and Septic Shock, 2012
Dellinger et al. Intensive Care Med, 2013
- 34th International Symposium of Intensive Care and Emergency Medicine, Brussels, 2014
- European Fungal Infection Study Group (EFISG) of ESCMID (European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases), Barcelona, 2014
- Cornely et al. Clin Microbiol Infect 2012;18(suppl7):19-30
- Clinical Practice Guidelines for the Management of Candidiasis: 2009 Update by the Infectious Diseases Society of America
Pappas et al. CID, 2009; 48
- BTS Guidelines for Management of Community Acquired Pneumonia in Adults: Update 2009.
Thorax 2009; 64: iii1-iii5

100.000 /USA

AIDS

17

Storžarnēs Ca 50

Krūtīs Ca 110

LŠN 130

Sepsis 300

Laiko veiksnys: aukšinė valanda!

[missed diagnosis and late recognition contribute to high mortality of sepsis]

Sunkus sepsis

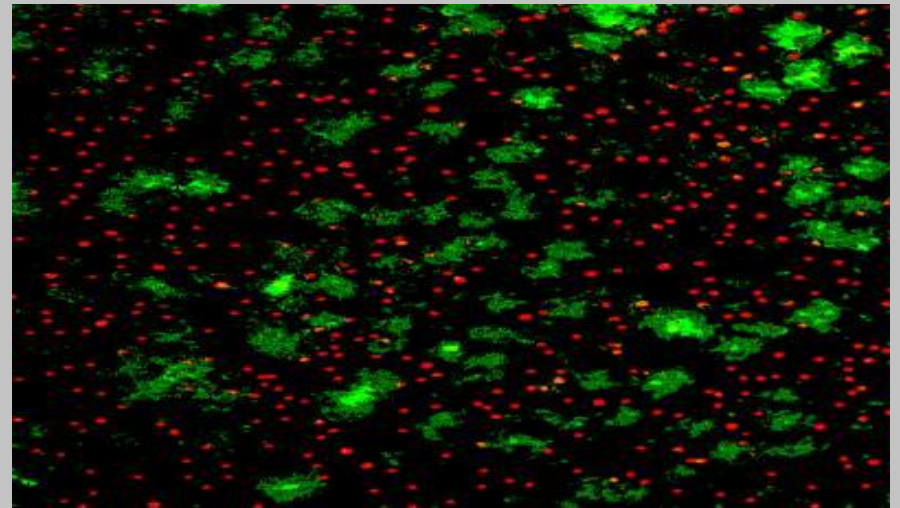
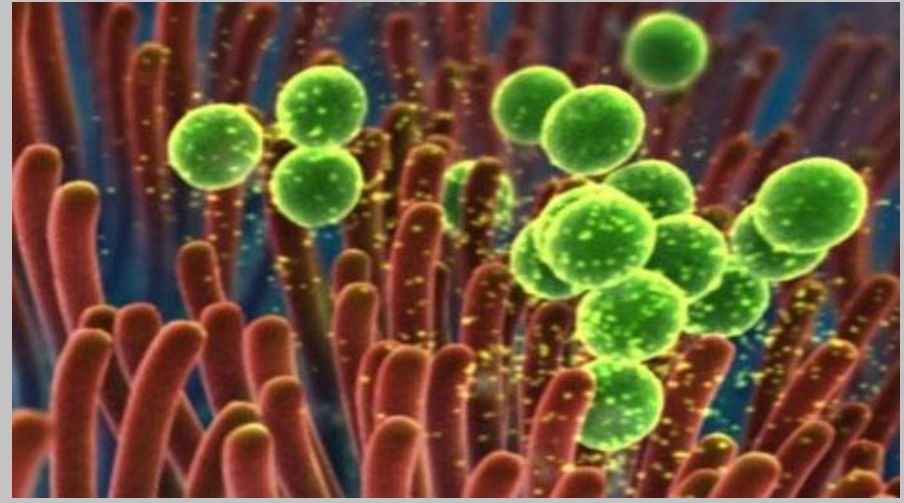
- Sepsio sukelta hipoperfuzija ar organų disfunkcija (infekcija!)
- Sepsio sukelta hipotenzija
- Laktatų padidėjimas
- Diurezė $< 0,5$ ml/kg/h virš 2 val. nepaisant infuzoterapijos
- ALI $pO_2/FiO_2 < 250$ be pneumonijos
- ALI $pO_2/FiO_2 < 200$ su pneumonija
- Kreatininas $> 2,0$ mg/dL (177 mmol/L)
- Bilirubinas $> 2,0$ mg/dL (34,2 mmol/L)
- Trombocitų $< 100\ 000$
- Koaguliopatija (TNS $> 1,5$)

Biofilmai

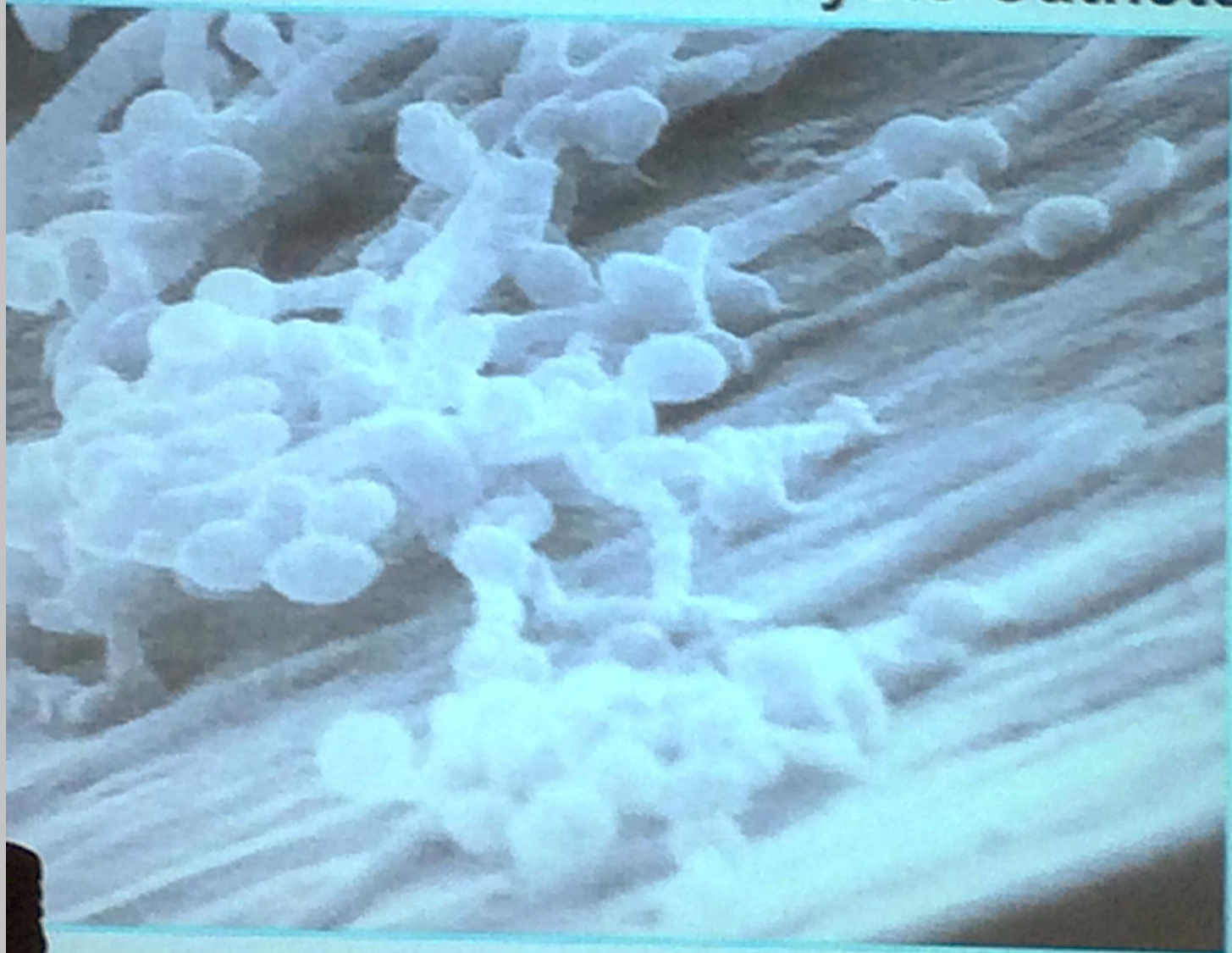

Gamtoje

Gleivinėje

glabrata Biofilm on Dialysis Catheter

Diagnozė

- **Prieš** pradedant AB, paimiti **2 ar >** pasėlių, **jei ne >45min.**
- **Bent 1** pasėlis – perkutaniškai
- 1 pasėlis – iš kiekvieno i/v kateterio **> 48 h**
- Pasėliai iš visų **įtartinų** vietų – CS skysčio, bronchų sekreto, šlapimo, žaizdų, kt. skysčių ar audinių (1C)
- Nerekomenduota vartoti prokalcitonino ar kt. biomarkerių atskiriant sunkią infekciją nuo kitų ūminio uždegimo būklių
- **Beta-D-gliukano (2B), manano ir anti-manano antikūnų testas (2C), įtariant IK**
- **Transportavimo radiologiniam ištyrimui rizikos įvertinimas (pirmenybė UG prie lovos)**

Dellinger et al. Intensive Care Med, 2013

Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Severe Sepsis and Septic Shock, 2012

Pradinė pagalba

Pradedama **tuoj pat**, esant hipotenzijai ar padidėjus serumo laktatams

Siekiniai:

- CVS 8-12 mmHg
- VAS ≥ 65 mmHg
- Valandinė diurezė ≥ 0.5 ml/kg
- Centrinės venos deguonies saturacija ≥ 70 proc.

Jei pasiekus CVS 8-12 mmHg, CV SatO₂ nesiekia 70proc., rekomenduojama er. masės transfuzija iki Ht ≥ 30 proc. ir/ar dobutamino infuzija max iki 20 $\mu\text{g}/\text{kg}/\text{min}$.

Antibiotikų terapija

Pradėti AB per pirmąją valandą, diagnozavus SS (1C), SŠ (1B)

- Skirti 1 ar > vaistų, aktyvių prieš įtariamą bakterinį ar/ir grybinį ar virusinį patogeną su gera penetracija į įtariamus sepsio židinio audinius (1B)
- Kasdien įvertinti de-eskalacijos galimybę mažinant m/o atsparumą, vaistų toksiškumą, gydymo kainą (1B)
- Kombinuota AB terapija neutropenijos (2B) ir difficult-to-treat, MDR patogenais: *Pseudomonas*, *Acinetobacter spp.* (2B)
- *P. aeruginosa* bakteremija: PV beta-laktamas+AG ar FQ (2B)
- *Streptococcus pneumoniae* baktereminės infekcijos: beta-laktamas+makrolidas (2B)
- Kuo greičiau (po 48-72 h AB terapijos) įvertinti, ar galima siaurinti spektrą. Kombinuota AB terapija ne > 3-5d., išskyrus AG monoterapiją *Pseudomonas* atvejų ar endokarditą (2B)
- Nutraukti AB terapiją, jei neinfekcinė priežastis! Remtis prokalcitonino ar kt. adekvataus biomarkerio testu (2C)
- Trukmė 7-10d., jei kliniškai aktualu; > kai lėtas atsakas, nedrenuoti židiniai, *S.aureus* bakteremia, grybinės / virusinės inf., imunologinis nepakankamumas, tp. neutropenija (2C)

Mortality in Septic Shock Caused by *Candida**

Etiology		All Cases	0-2 Hour Delay	2-12 Hour Delay	>12 Hour Delay
Bacteria	Number (#)	2686	701	1279	706 (26%)
	% of total #		26.1	47.6	26.3
	% survival	47.7	77.3	48.2	16
<i>Candida</i>	Number	308	16	62	230 (75%)
	% of total #		5.2	20.1	74.7
	% survival	17.5	81.3	41.9	6.5

Median time to initiation of effective antimicrobial therapy in septic shock: 18.5 hours for bacteria versus 35.1 hours for *Candida*.

Sepsis, kai įtariama (įrodyta) invazinė kandidiazė (kandidemija) be neutropenijos

Pasirinkimas

Fluconazole: įsot. 800 mg (12 mg/kg),

po to 400 mg (6 mg/kg)/d i/v, jei būklė stabili, azolų nevirtota,
C. albicans ar C. parapsilosis BIII (AI)

arba

Caspofungin įsot. 70 mg, po to 50 mg x 1/d i/v,

jei būklė kritinė ar dabar vartoti azolai BIII (AI)

Alternatyva

Amphotericin B - deoxycholate (0,5-1,0 mg/kg/d), kai stinga kitų priešgrybinių vaistų ar jų netoleruoja BIII (AI)

Pastaba: Šalinti intraveninį kateterį, jei kandidemija! (AII)

First-Line Therapy for Suspected Candidemia in the ICU

Echinocandins

Caspofungin
Micafungin
Anidulafungin

Broad-spectrum of activity, fungicidal, clinically efficacious, safe

Step-down therapy

Azoles

Fluconazole
Voriconazole

2012 EFISG Recommendations : Targeted Therapy for Candidemia

Echinocandins

- Anidulafungin, caspofungin, micafungin A I

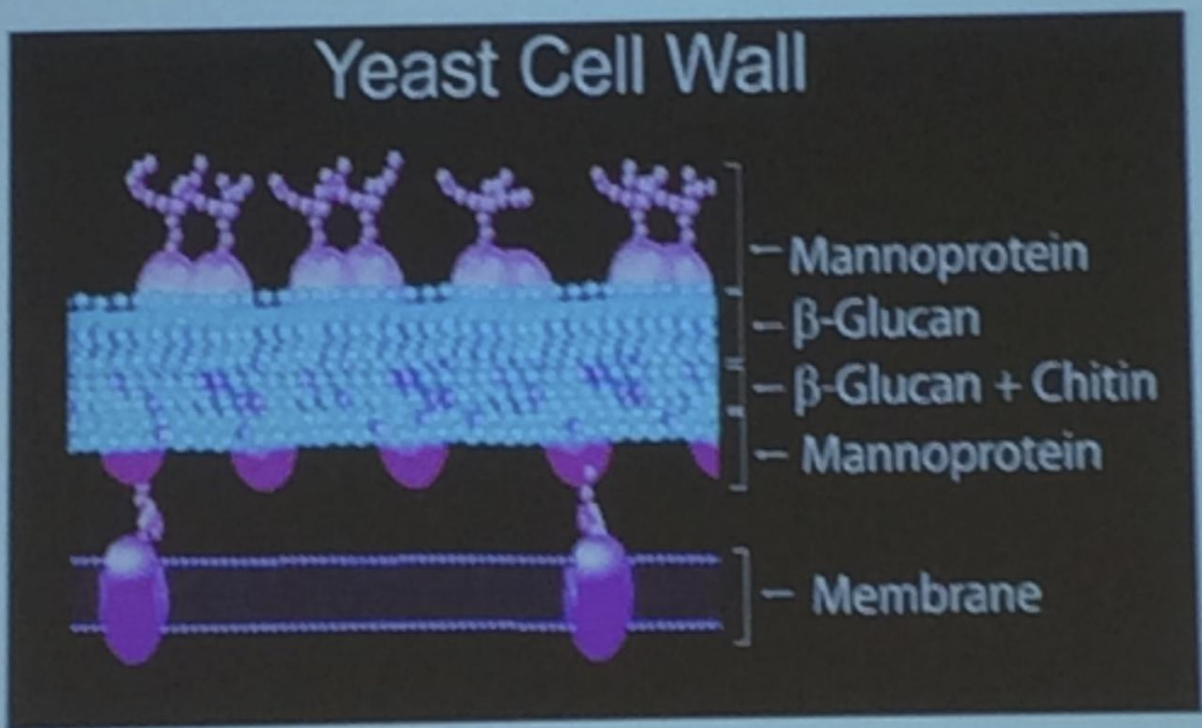
Azoles

- Voriconazole B I
- Fluconazole C I
- Itraconazole D II a
- Posaconazole D III

Polyenes

- AmB deoxycholate D I
- AmB liposomal B I
- AmB lipid complex C II a
- AmB colloidal dispersion D II u

Markers

β -1,3-D-glucan (β DG)

Not specific

Panfungal Diagnostic Method

In candidaemia

Sensitivity > 65%

Specificity > 80%

Negative predictive value > 85%

Also useful for Chronic Disseminated Candidiasis and
Invasive Candidiasis

Mannan and Anti-mannan antibodies

Specific for *Candida*

In candidaemia

Sensitivity > 80%

Specificity > 85%

Accuracy 50-70%

Negative predictive value > 85%

Also useful for Chronic Disseminated Candidiasis and
probably for Invasive Candidiasis

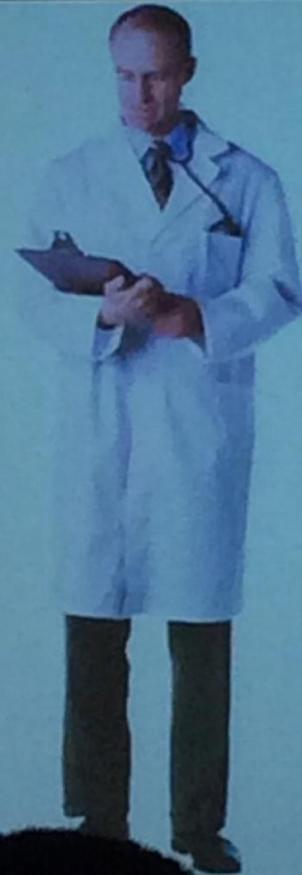
Does my patient have invasive *Candida* infection?

- LOS in the ICU
- Broad-spectrum antibiotics
- Hemodialysis
- *Candida* colonization
- Severity of illness

• Mechanical ventilation

• Surgery

- Blood transfusion
- CVCs
- Diabetes
- TPN
- Pancreatitis
- Steroids

Grybinio sepsio įtarimas

- Imunosupresinis gydymas ar agranulocitozė, kai karščiavimas $>38,3^{\circ}\text{C}$ tęsiasi ≥ 5 d. skiriant plataus veikimo AB ar jis atsinaujina, nesant kt. aiškių karščiavimo priežasčių

P.S.

- Karščiavimas ≥ 65 m. pagal PSO yra $37,4^{\circ}\text{C}$
- Sunkaus sepsio ar sepsinio šoko atveju gali būti ne karščiavimas, o hipotermija $<36^{\circ}\text{C}$

Perėjimas nuo Echinokandinų prie Azolų

Pradinis gydymas Echinokandinais pagerina gydymo išėtis ir mažina mirštamumą, ypač kai *Candida albicans*, kuri in vitro jautri Fluconazole.

Taigi, rūšies ar jautrumo nustatymas neprivalo sietis su ankstyvu Azolų skyrimu = **keičiasi paradigma**

Rezoli et al. NEJM 2007; 356:2472

Andrès et al. CID 2012; 54:1110

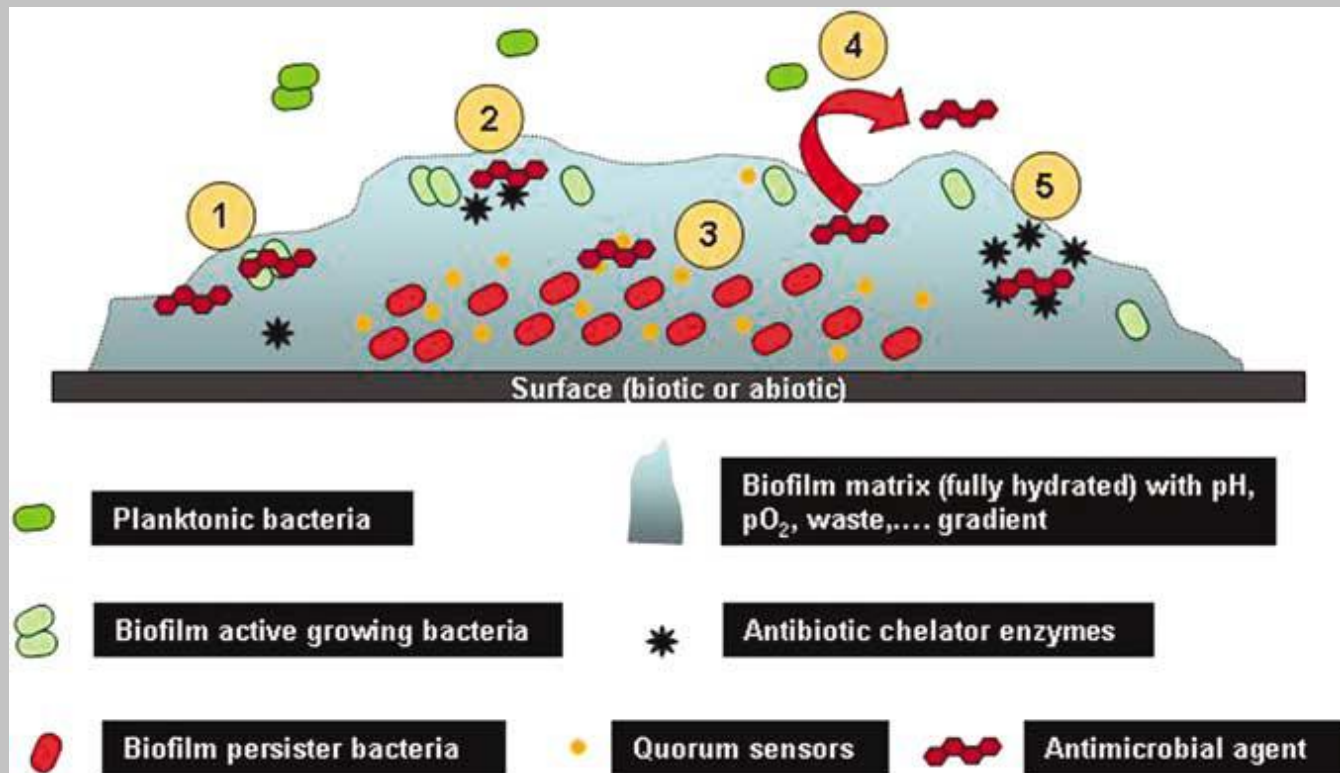
Kollef et al. CID 2012; 54:1739

Greitas (5 d.) perėjimas prie Azolų susijęs su geresnėmis išėtimis, ir labiau klinikinis stabilumas ($t^0 \downarrow$) nei *Candida* rūšis nurodo perėjimo (de-eskalacijos) kryptį.

Kulberg BJ, Radboud University Nijmegen, Netherlands

34 ESICM, Brussels 2014-05-08

AB neveiksmingumas prieš biofilmus

(1) AB nepraina barjero; (2, 5) AB sunaikinami biofilmo matriksoje esančių fermentų; (3) AB “neatpažįsta” nesidalijančių taikinių; (4) AB išmetami specialiomis “pompomis”;

Empirinio gydymo rekomendacijos VĮP (suaugusiems) 2009

Ligos sunkumo laipsnis	Gydymo vieta	Pirmo pasirinkimo antibiotikai	Alternatyvūs antibiotikai
Lengva*	Namuose	Amoksicilinas 500 mg 3 k. per parą (p/os).	Doksiciklinas 200 mg, mažinant dozę iki 100 mg (p/os) arba klaritromicinas 500 mg 2 k. /p. (p/os).
Lengva**	Stacionare	Amoksicilinas 500 mg 3 k. /p. (p/os) arba amoksicilinas 500 mg 3 k. /p. (i/v) – jei netinka peroralinis būdas.	Doksiciklinas 200 mg, mažinant dozę iki 100 mg (p/os) arba klaritromicinas 500 mg 2 k. /p. (p/os).
Vidutinio sunkumo***	Stacionare	Amoksicilinas 500–1000 mg 3 k. /p. (p/os) plius klaritromicinas 500 mg 2 k. /p. (p/os). Jei netinka peroralinis būdas – amoksicilinas 500 mg 3 k. /p. (i/v) arba benzilpenicilinas 1,2 g 4 k. /p. (i/v) plius klaritromicinas 500 mg 2 k. /p. (i/v).	Doksiciklinas 200 mg, mažinant dozę iki 100 mg (p/os) arba levofloksacinas 500 mg 1 k. /p. (p/os) arba moksifloksacinas 400 mg 1 k. /p. (p/os).
Sunki****	Stacionare	Antibiotikus būtina paskirti kuo greičiau. Amoksicilinas/klavulano r. 1,2 g 3 k. /p. (i/v) plius klaritromicinas 500 mg 2 k. /p. (i/v).	Benzilpenicilinas 1,2 g 4 k./p. plius levofloksacinas 500 mg 1 k./p. (i/v) arba ciprofloksacinas 400 mg 2 k./p. (i/v) arba Cefuroksimas 1,5 g 3 k./p. (i/v) arba ceftriaksonas 2 g 1 k./p. (i/v) plius klaritromicinas 500 mg 2 k./p. (i/v).

SS, SŠ: AB

Tyrimas

100 pt i/v Placebo + AB

100 pt i/v C + AB

Identiškos grupės: gliukozės kontrolė,
gliukokortikoidai. 70% m/o – multirezistent.

Klebsiella pn., Acinetobacter spp., P. aeruginosa :

Clarithromycin neveikia kaip AB

- Ankstyva VAP redukcija – n.y.
- Vėlyva VAP **C= 16d./ P = 22d. (p=0,04)**
- Mirštamumas **C 38,9%/ P 60% (p=0,02)**

Kada? Dozė? Trukmė? Tyrimai tęsiami

Tobias Welte, ESICM 32, 2012, Briuselis

Giamarellos-Bourboulis, ESICM 31, 2011, Briuselis

Atamazidis JAA 2011;37:34

CLARITHROMYCIN: IMUNOMODULIACIJA

Ankstyvoje Influenzos viruso (IV) infekcijos fazėje (2-3d.) eksperimente **C** skatina įgimtą imuninį atsaką = padidina IL-12 koncentraciją bronchų sekrete = apsauginė funkcija prieš IV

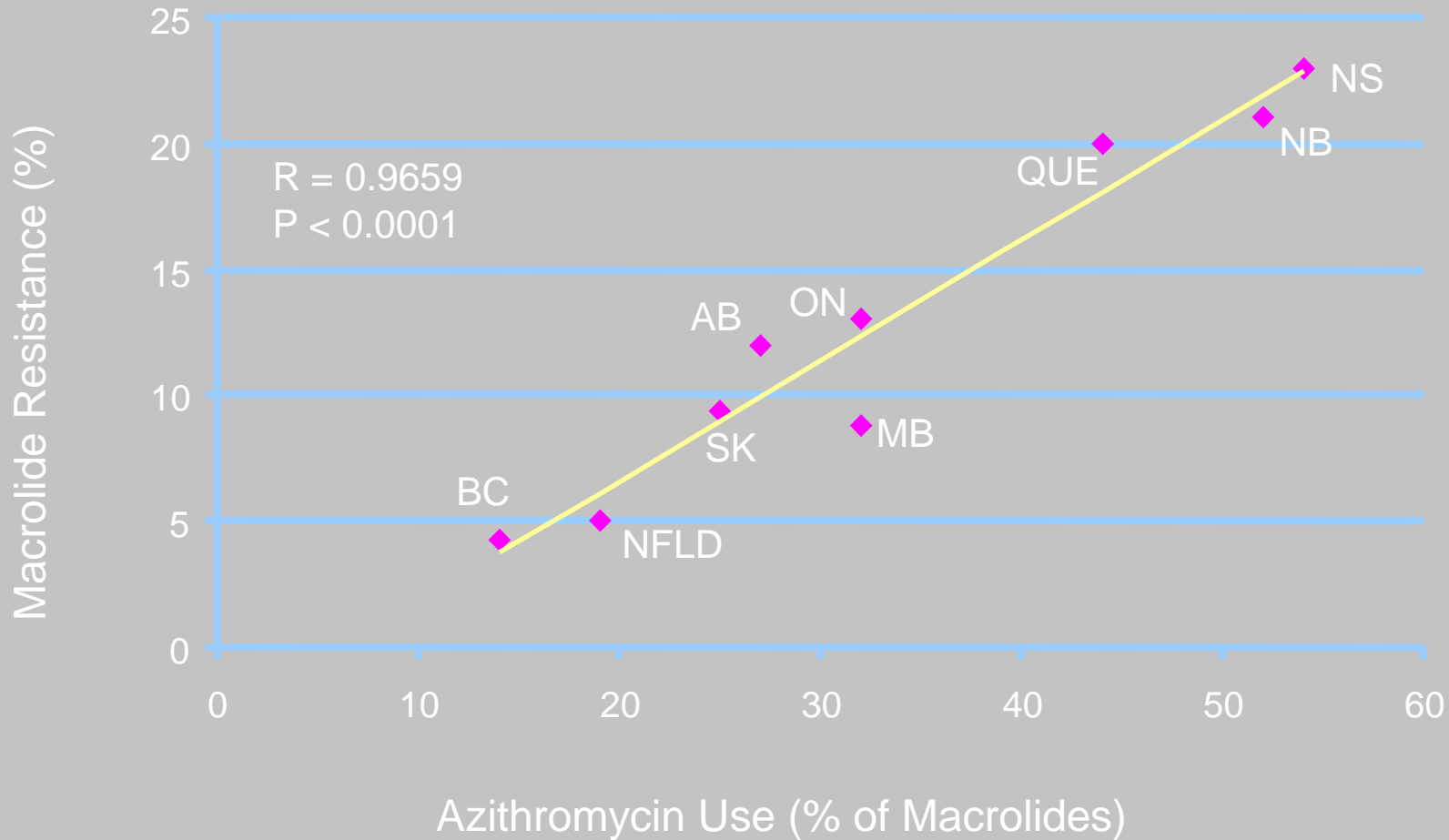
Vėlyvoje IV infekcijos fazėje **C** slopina viruso paskatintą IFN- γ gamybą, kai imuninės ląstelės infiltruoja plaučius ir todėl gali vystytis pneumonija

Antimikrobinis gydymas mažina m/o kiekį ir keičia jų pusiausvyrą organizme

Antimikrobinis gydymas skatina m/o atsparumą

Atsparūs m/o labiau virulentiškesni – didesnis sergamumas ir mirštamumas

Azitromicino vartojimo įtaka atsparumo makrolidams vystymuisi

ŽARNŲ FLOROS FUNKCIJOS

- Žarnų flora** = riebalų kaupimosi,
- = vėžio,
- = aterosklerozės,
- = žarnų uždegiminių ligų,
- = cukraligės vystymosi,
- = imuninio atsako organizme **modulatorius**

Shanahan F. Clin Gastroenterol 2002.
Backhead F et al. Proc Natl Acad Sci USA 2004

HIT FAST AND HIT HARD!

Erlich, Paris 1913

Židinio kontrolė

- Anatominė židinio dgn ar atmetimas (peritonitas, cholangitas, nekrotizuojanti mai, žarnų infarktas) kaip įmanoma greičiau, kad intervencija jo kontrolei **per 12val.** (1C)
- Jei infekuota peripankreatinė nekrozė, intervenciją atidėti iki demarkacijos (2B)
- Pasirinkti mažiausiai žalojančias (*the least physiological upset*), bet pakankamai efektyvias priemones
- Jas taikyti tuoj pat, kai tik židinytis nustatomas
- Šalinti intraveninį kateterį, įtartina kaip infekcijos židinį, tuoj pat, kai tik įkišamas kateteris į kitą veną
- Oralinis chlorheksidino gliukonatas orofaringinei dekontaminacijai mažinti VAP ITS pt su SS (2B)

Dellinger et al. Intensive Care Med, 2013

Skysčių terapija

- Gydyimą pradėti kristaloidais (1B)
- Įtariant neadekvačią audinių perfuziją, skirti 500-1000 ml kristaloidų ar 300-500 ml koloidų per 30 min. ir tęsti tokiu tempu, kol atsistato AKS bei valandinė diurezė ar atsiranda intravaskulinio tūrio pertekliaus požymiai
- Nevartoti HES tirpalų esant SS,SŠ (1B)
- Esant dideliame kristaloidų poreikiui, infuzoterapijai (fluid challenge) vartoti albuminą (2C)
- Hipoperfuzija-hipovolemija: 30ml/kg kristaloidų (ir albuminas), kt. – ir daugiau (1C)
- Infuzoterapijos kontrolė pagal dinaminių (pulsinis spaudimas, SŠT) ar statinių (AKS, ŠSD) rodmenų kaitą

Vazopresoriai

- Pradėti VP palaikant VAS 65 mmHg (1C)
- Pasirinkimo vazopresorius NE (1B)
- Pridėti E, kai nepakanka (2B)
- Vazopresinas iki 0,03 V/min. prie NE, mažinant jo dozę. Jis nėra pirmasis ir vienintelis vazopresorius. Didesnės dozės tinka kaip gelbstinti terapija, kai nepakanka kt. vaistų
- Dopaminas (vsNE) – tik selektyviais atv.(brady) (2C)
- Fenilefrinas, tik kai NE=aritmijos, ŠT didelis, o AKS mažas, gelbstinti terapija V+inotropas neef. VAS (1C)
- Mažos dopamino dozės IF protekcijai nevertotinos (A)
- Arterijos kateteris

Dellinger et al. Intensive Care Med, 2013

Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Severe Sepsis and Septic Shock, 2012

Inotropinis gydymas

- Pridėti dobutaminą iki 20 mk/kd/min. prie VP, jei yra miokardo disfunkcija (padidėję širdies prisipildymo slėgiai ar mažas MŠT) (1C)
- Nerekomenduojama bet kuriuo atveju didinti ŠI iki supranormalaus lygio (1B)

Dellinger et al. Intensive Care Med, 2013

Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Severe Sepsis and Septic Shock, 2012

Imunoglobulinai, Selenas

- Nevartoti intraveninių imunoglobulinų suaugusiems su SS, SŠ (2B)
- Nevartoti intraveninio seleno gydant SS (2C)

Dellinger et al. Intensive Care Med, 2013

Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Severe Sepsis and Septic Shock, 2012

Kortikosteroidai

- Nevartoti KS, jei infuzoterapija ir vazopresoriai atstato hemodinaminį stabilumą. Kt. – hidrokortizonas 200 mg/d (2C)
- Mažinti KS laipsniškai (2D)
- Nevartoti KS, jei S be SŠ (1D)
- KS nuolatine infuzija (2D)

Kraujo pakaitalai

- Mažinant audinių hipoperfuziją, kontroliuoti ir Hb, palaikant ne mažiau 9 g/dl (70-90g/L) (1B)
- Anemija dėl sepsio eritropoetinu negydoma (1B)
- Laboratoriniai krešumo sutrikimai šviežiai šaldyta plazma nekoreguojami, nebent kraujavimas ar planuojama invaz.procedūra (2D)
- Antitrombino terapija nenaudotina (1B)
- Trombocitų masė skiriama, kai trombocitų $< 10\,000/\text{mm}^3$ nesant kraujavimo rizikos, $20.000/\text{mm}^3$ esant didelei kraujavimo rizikai (2D)
- Planuojant chirurginę intervenciją, invazinę procedūrą, esant aktyviam kraujavimui saugus trombocitų kiekis $\geq 50\,000/\text{mm}^3$ ($50 \times 10^9/l$) (2D)

Bikarbonatų terapija

Hemodinamikos stabilizavimui ar vazopresorių poreikio mažinimui, gydant hipoperfuzijos sukeltą laktatacidemiją, vartoti bikarbonatus tik kai $\text{pH} < 7.15$ (2B)

Dellinger et al. Intensive Care Med, 2013

Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Severe Sepsis and Septic Shock, 2012

Giliųjų venų trombozių (GVT) profilaktika

- SS: kasdien trombozių profilaktika (1B)
- Palankiau MMMH 2xd. (1B)
- Jei kreatinino klirensas $<30\text{ml/min.}$, rekomenduojamas dalteparinas (1A) ar kt. mažą metabolizmą per inkstus MMMH (2C) ar NFH (1A)
- Jei kontraindikacija H (aktyvus (intracerebr.) kraujavimas, sunki koaguliopatija, trombocitop.), farmakoprofilaktikos neskirti (1B). Skirti mech. profilaktikos priemones, nebent kontraindikuotina (2C). Rizikai sumažėjus, farmakoprofilaktiką pradėti (2C)

Stresinių opų profilaktika

Užtikrinti stresinių opų profilaktiką H₂-rec.
blokatoriais ar PPI, kai yra kraujavimo iš VT rizika
(1B)

[Pasirinkimo vaistai – H₂ receptorių inhibitoriai]

Rekomenduojama PPI (2C)

Be rizikos veiksmų profilaktikos neskirti (2B)

Dellinger et al. Intensive Care Med, 2013

Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Severe Sepsis and Septic Shock, 2012

APIBENDRINIMAS

- Ypatingai reikšminga **ankstyva** SS diagnostika!
- Įvertinti ne tik mikrobinio, bet ir grybinio bei virusinio patogeno galimybę.
- AB per 1 (2) val. nuo SS diagnozės.
- Nauja makrolidų vartojimo reikšmė.
- Kombinuota AB terapija trumpalaikė.
- De-eskalacijos principas tiek bakterinių, tiek grybinių infekcijų SS atvejais.
- Židinio kontrolė per 12 val.
- Suteiktas prioritetas **Echinokandinams** kaip pirmo pasirinkimo vaistams gydyti invazinę kandidiazę. Greitas perėjimas prie azolų pagal klinikinį atsaką, bet ne rūšį ar jautrumą!

APIBENDRINIMAS

- Fluid challenge: kristaloidai + albuminas.
- Vazopresoriai: norepinefrinas.
- SS: kortikosteroidų nevertoti.
- Hb: 70-90 g/L.
- Riboti bikarbonatų vartojimą.
- Stresinių opų profilaktika PPI – tik esant rizikai.
- **REKOMENDACIJAS TAIKYKIME PRAKTIKOJE.**

LA GRAND
BETSIAR
de Noël

24 6 2001